

Z cizích revuí.

REVUE D'ARTILLERIE, ročník 1931, únor. (Pokračování.)

IV. Kpt. děl. N. Aizier: P o č á t k y dělostřelectva a m a t e m a t i k o v é.

Zde je podán historický vývoj dělostřelectva zároveň s vývojem spolupráce s matematiky. Autor si všímá prvních zaměřovačů (kvadrantů) v XVI. a XVII. století.

Vyvozuje, jaké panovaly názory a jak byly matematicky odůvodňovány. (Studium dráhy letu střely.) Matematikové vstoupili děl. metodiku a smysl pro přesnost. Dělostřelci podnítli v matematicích studium dynamiky, pohybu těles. V té době vzniká poznatek o přitažlivosti zemské (Galilei, Newton). Vývoj byl podporován spoluprací mužů vědy a praxe.

V závěru se dovolává spolupráce a říká, že pravým dělostřelcem může být jen ten, kdo dovede spojit důkladné vzdělání s praxí a výzkumy.

V. Npor. děl. H. Cuny: Vliv příčné složky větru na dostřel.

Autor sleduje vliv příčné složky větru na pohyb střely tvaru koule a dnešního tvaru, při různé počáteční rychlosti, různé rychlosti větru a různé rychlosti otáčení střely. Studii uzavírá těmito poznatky:

1. Vítr, vanoucí zprava, zmenšuje dostřel; vítr, vanoucí zleva, dostřel zvětšuje.

2. Změna dostřelu je závislá nejen na velikosti příčné složky větru, nýbrž i na úhlu, pod kterým se střela střetne s okolním vzduchem.

Určiti tento vliv je skoro nemožné (snad jen u děl s velmi malou počáteční rychlostí, kde tento vliv je zřetelnější), poněvadž se k němu pojí mnoho jiných, projevu-jících se jen rozptylem.

VI. L. Desvergues, ing. chemie: Které jsou nejstarší střelné prachy dosud užívané?

Článek opravuje stejnojmenné pojednání, uveřejněné v revue d'Artillerie, září 1930, v tom smyslu, že byl objeven střelný prach mnohem starší než 500 let.

Při čtení dějin města Saint Omer byl autor upozorněn vzpomínkou na bitvu u Kreščaku, v které je mezi jiným zmínka, že v r. 1827 byl blízko Calais vyloven starý kanon, nabitý olověnou kulí a střelným prachem. Studium se poznalo, že pravděpodobně jde o dělo, použité již r. 1346 v bitvě u Kreščaku. Dále uvádí autor různé domněnky o původu tohoto děla a uzavírá pojednání tvrzením, že tento kanon je vlastně nejstarším kanonem v Evropě. Kde je kanon nyní, nemůže autor říci, ačkoliv je dokázáno, že byl koupen Lordem Middletonem, který jej pravděpodobně odvezl do Anglie.

Březen 1931.

I. Historický kalendář dělostřelectva.

6. březen 1858. Bylo přijato první polní dělo s ryhovanou hlavní — systém de la Hitte.

17. březen 1788. Armáda rozdělena na divise a učiněn první pokus o zřízení divisiho děl.

II. Plk. děl. E. Valarché: Pohraniční bitva. (Dokončení.)

1. Nástup franc. vojsk.

a) Všeobecná situace podle plánu XVII.

V roce 1911 zvitězilo ve francouzské válečné radě mínění, že hlavní německý nápor bude veden v Lotrinsku a jen menšími silami že se nepřítel pokusí projít jižní část Belgie. Nebyl přijat odlišný názor gen. Michela, který dokazoval, že Němci povedou hlavní nápor přes střední Belgii, poněvadž se tato krajina znamenitě pro tento průchod hodí.

Proto také franc. nástupový plán, vypracovaný gen. Joffrem a jednomyslně schválený min. války dne 20. května 1913 umísťuje tři čtvrtiny franc. sil na společných hranicích s Německem a jen jednu čtvrtinu na jižních hranicích belgicko-francouzských. Proto při zahájení války byly všechny snahy dosíci rovnováhy sil proti postupujícímu sev. křídlu něm. armády marné.

V dalším pojednává autor o potížích, které musilo francouzské vrchní velení zdolat, když byly objeveny nepřátelské úmysly a jeho sestava.

b) Sestava franc. nástupu.

Francouzská armáda bude útočiti ve dvou směrech jižně a severně od linie Verdun—Metz. Za tím účelem shromáždí se 1., 2., 3. armáda mezi Belfortem a Verdunem, 5. armáda s anglickou proti již. hranicím Belgie, 4. armáda v druhém sledu jižně od Toulou nebo jihozáp. od Verdunu. Záložních divísi nesmí býti použito k útoku, nýbrž jen k obraně nebo k obsazení dobytého území. Co se jejich síly týká, nedaly se srovnati s něm. zál. divisemi, které byly rovnocenné s aktivními.

Poté rozbírá autor podrobně vývoj události od 1. srpna do 20. srpna 1914. Uvádí, jak došlo k porušení belgické neutrality něm. vojskem a oceňuje franc. zpravodajskou službu. Zvláště poukazuje na obtížný úkol franc. jezdeckého armádního sboru Sorde-tova, který měl zhodnotiti něm. síly, procházející Belgií.

Při zahájení pohraniční bitvy jsou armády obou protivníků asi stejně silné. Jejich rozmístění je však velmi rozdílné. V Alsasku mají Francouzové proti sobě jen slabší jednotky něm. zeměbrany. Ve střední Belgii mají Němci značnou převahu.

Rovnováhy bylo dosaženo až při bitvě na Marne.

III. Mjr. J. Morel: Ještě o redukované střelnici.

Článek jedná o zdokonalení školní střelnice, schválené 8. září 1927. Bylo zlepšeno znázorňování střelby nárazové i časované, dá se na ní prováděti zastřílení vysokými rozprasky (met. *réticule tangent*) a bylo dosaženo značného zrychlení obsluhy.

Ke snazšímu pochopení uvádí autor celý popis střelnice a její obsluhu.

Podstatnou částí střelnice je střeliště z drátěné sítě rozměrů 5×5 m napjaté na rámu. Rám je postaven na čtyřech sloupcích 2 m vysokých. Pod sítí jsou umístěny sánky se čtyřmi vodorovnými a pohyblivými lištami, znázor. jednotlivá děla. Na lištách jsou pohyblivé upevněny svislé tyče se značkami výbuchu.

Princip této střelnice je asi tentýž, jako u naší střelnice Jand'ourkovy. Popisovaná střelnice je však mnohem větší; je obsluhována čtyřmi muži, umístěnými pod střelištěm. Značkování ran se děje zespodu. Na střelnici se dá předváděti střelba celou baterií nárazové i časované. Terén se upravuje různým zvlněním sítě, na níž se dají postavit různé kulisy.

IV. Mjr. J. Ancelme: Ultra-krátkovlnný telefon.

Článek je čerpán z „Heerestechnik“. Popisují se v něm vlastnosti elektromagnetických vln kratších než jeden metr. Na základě konaných pokusů je dokazováno jejich využití k sestrojení parabolických reflektorů s jiskřistěm v ohnisku. Těchto reflektorů dalo by se použití k vojenským účelům asi tak, jako se používá signálních optických stanic.

V. Kpt. C. H. Luget: Na prahu XII. aerosalonu.

Zde je podán přehled vystavovaných letadel, a to celkem 58 typů, vesměs konstrukce 1930. Poukazuje se na dosažené zlepšení v stavbě draků, motorů, výstroje a zařízení. Je vystavováno 21 strojů vojenských, 17 dopravních, 17 turistických a 3 školní.

Duben 1931.

I. Historický kalendář dělostřelectva.

1. duben 1915. Dělostřelecká škola ve Fontainebleau, která byla při vyhlášení mobilisace zavřena, je znovu otevřena.

15. dubna 1914. Reorganisace dělostřelectva (zřízení hrubého dělostřelectva).

II. Gen. Faugeron: O účincích dělové palby.

Je to přednáška jmenovaného generála v Nancy, určená hlavně důstojníkům pěchoty a dělostřelectva.

Na četných příkladech ukazuje, kdy byla dělostřelecká podpora účinná a kdy ne. Mezi jiným zdůrazňuje, že každý střelce musí znáti i povahu cíle (živý, krytý

a j.), neboť dělostřelec je stejně, ne-li více, odpověden za účinek než pěšák, který palbu žádal. Proto se velitel nesmí spokojit jen udáním cíle, nýbrž musí označit i jeho povahu.

Dále zdůrazňuje, že i pěšák má znáti účinek dělové palby, aby po dělostřelci nežádal buď příliš mnoho nebo zase málo. Proto je třeba rozlišovati, kdy je výhodné prováděti ničení, kdy neutralisaci, jaké podmínky musí býti splněny a jaký je nejlepší postup při střelbě na ten onen cíl.

I při nejideálnějších podmínkách nelze počítati s větším účinkem než 40%. (Důvody: možné znovuzřízení, doba k využití a p.)

Na konec dává tyto rady:

Dělostřelcům: Střílejte, třeba jen skrovně, žádá-li vás o to pěchota.

Pěšákům: Každá rána, zbytečně vystřelená, bude vám jednou scházeti. Proto dobře uvažujte již nyní v míru, zdali je děl. palby nezbytně potřebí. Nemůžete-li sami říci, kam se má stříleti, palbu nežádejte.

III. Mjr. L. Camps: Poznámky k určení směru u dělostřelectva.

Největší péči je třeba věnovati zamíření děla co do směru i dálky. Provedení je však velmi závislé na použitých pomůckách. Přístroje nebývají vždy přesné. Špatným zacházením a dopravou se jejich přesnost zmenšuje. Dělení stupnic není vždy dokonalé. Známe-li tyto chyby, bereme je v úvahu, t. j. vylučujeme je.

Dále uvádí autor zjišťování těchto chyb, určení křivky oprav pro jednotlivé úhломěrné přístroje (goniobusolu, dělový dalekohled, zaměřovač a p.), sestrojení této křivky a sestavení tabulek oprav. Měřený úhel se opraví podle sestavené tabulky.

Přístrojům s magnetickou střelkou věnuje zvláštní pozornost. Provádí jejich deklinaci, vyrovnání, přenos deklinace a p. Tím se dosáhne stejnorodé práce v oddílu, skupině a pluku, a to takové, jako by byla prováděna jedním a týmž přístrojem.

V závěru doporučuje provéstí uvedené operace již v míru i u přístrojů uložených ve skladištích. Každá dvě leta tyto přístroje znovu přezkoušet.

IV. Organizace střelby ve skupině.

Autor se staví na stanovisko, že je možné, aby velitel oddílu nebo i velitel skupiny manévroval palbou týmž způsobem, jako velitel baterie řídí střelbu svých čtyř děl. Je veden snahou ušetřiti střelivo, usnadniti rychlé opravení prvků jednotlivých baterií a uspišiti soustředění oddílu a skupiny. Jsou-li baterie v rovnoběžných směrech, dají se sevráti jednoduchým povelom: po tolika méně.

Je toho názoru, že se rovnoběžnost baterijních směrů v oddíle (skupině) dá přezkoušeti právě tak, jako rovnoběžnost vějíře v baterii, na př.: vysokými rozprasky. Pak dává některé pokyny velitelům oddílu (skupiny). Provádí:

1. úpravu vějíře ve skupině (oddílu), zjištění dálky a převýšení pro jednotlivé baterie podle jedné (vedoucí) baterie;
2. rozdily v řízení střelby v oddíle a skupině;
3. pořízení střeleckého náčrtu (plánu), není-li po ruce řídicí plán;
4. označování cílů velitelem oddílu a skupiny.

V závěru podotýká, že nemá v úmyslu zaváděti novou metodu, nýbrž jeho snahou je podniti tímto článkem další debatu a pokusy na tomto poli.

V. Por. P. Idatte: O pásmu činnosti v noci.

Článek je určen pro protiletadlové dělostřelectvo a studuje: 1. pásmo působnosti v noci a jeho povahu; 2. návod k vyhledání palebného postavení baterií, umožňující co největší využití naslouchacích stanic; 3. způsob řešení tohoto problému; 4. budoucí vývoj této otázky s hlediska většího rozsahu naslouchacích stanic, většího dostřelu děl a větší rychlosti letadel. (Pokračování.) (Přístě dále.)